

SVIESA

JORNAL
LITHUANO
"SVIESA" - LUZ
Orgão de
Comunidade Lithuana
de SÃO JOSÉ

Redakcijos ir administracijos adresas:
MATRIZ DE SANTO ANTONIO DO PARY
TELEFONAS 9-1640.
CAIXA POSTAL 4118.
SÃO PAULO.

L. R. K. Bendruomenės organas

PRENUMERATA:
Brazilijos ir visoje Amerikoje met. 120000
Pusei metų 70000
Lietuvoje dvigubai
Atskiro numerio kaina 300 reisų.

M E T A I III

SÃO PAULO. 1937, SETEMBRO -- RUGSĖJO 18 D.

Nr. 38 (104)

ISPANIJOS KARAS

Kinu - Japonu Karas

VIDURŽEMIO JŪROS KONFERENCIJA

Vienas Mėnesis Karo

Viduržemio Jūros Konferencija Nyon mieste pasibaigė. Ji buvo susaukta tam, kad susitarti dėl Viduržemio jūros apsaugos nuo paslaptingų laivų užpuolimų ir skandinavo pravažiuojančių ta jūra kitų laivų. Dalyvaujančios šioje konferencijoje valstybės pasirašė tarp. tikrą sutartį dėl apsaugos Viduržemio jūros. Pagal šią sutartį Anglijos ir Prancūzijos karo laivai, viso apie 60, saugos pravažiuojančius kitus laivus ir gaudys jūros plėšikus.

nedalyvavo, bet paklysta ir jį prisidėti prie fiskalizavimo jūros ir pasijūta Italijai saugoti Tyreno jūrą. Italija tokiu pasiūlymu liko nepatenkinta, tad fašistinė vyriausybė apsvačius pasidaryna, nuarė jį atmesti. Nes Italijai pavedama saugoti Tyreno jūrą, o Viduržemio jūrų paslime saugoti anglai su prancūzais, tuo būdu mažindami Italijos reikšmę.

Tal tuo ir baigėsi ta garsoji ir daug triukšmo sukėlusi tarp Italijos ir Sov. Rusijos Viduržemio jūros konferencija.

Jau lygiai mėnuo, kaip Japonai užpūlė šiaurės Kinija ir kaip vyksta ten lygiai toks pat žiaurus karas, kaip ir Europos pietvakariname kampe — Ispanijoje. Vieno mėnesio karo balansas yra pasibaigęs. Daug turto sunaikinta pramonė sustojo tūkstančiai žmonių išduyta, skurdas Kinijos žemė dar didesnis prispaudė ir taip suskurdusius kintėlius. Viskas aukojama karui: ir turtas, ir maistas, ir miesto pastatai, ir žmonės. Apskačiuota, kad vien tik šanahajuje apie vieną milijardą dolerių padaryta medžiaginių nuostolių. O kiek žmonių krito, kiek jau invalidų yra?

Šiomis dienomis Kinijos prezidento žmona pasakė per radio kartą kalbą, kurioje smerkė ne tiek japonų imperialistus, kiek neutralias valstybes, kurios nedaro jokių žygių užpultajai Kinijai padėti. Ji sakė: Kinija kartaus ar ji laimės ar žus, bet aukos iki paskutinio žmogaus už savo krašto teises.

Kaikiuose Kinijos vietose pradėjo stauti plėšikų gaujos: terorizuoti gyventojus. Žodžiu — visos nelaimės Kinijai apstojo, o pagalbos užkas iš niekur jai nesuteikia.

Zinios iš fronto aiškios: žmonių žudymas ir turto naikinimas vyksta plačiu užsimojimu. Apie kokius laimėjimus dar anksti kalbėti, praeisimai paduoda tik kiek tūkstančių žmonių žana per dieną ir kokioje vertėje turto sunaikinama.

DAUG KRITO NACIONALISTU

Belchite miesto paėmimas buvo nacionalistų užginčytas, tačiau šioji Žinias pasivirtino: vyriausybiniškai Belchite miestas paėmė po ilgų ir atkaklių kovų. Belchite fronte, kaip pranešama, krito apie 10.000 nacionalistų kariuomenės.

Asturijos fronte nacionalistai eina į priekį. Nacionalistų generolas Tella pareiškė užsienio žurnalistams, kad iki pabaigos šio mėnesio visa Asturijos provincija bus nacionalinės ispanų kariuomenės rankose. Tokiu būdu visa Ispanijos šiaurė bus užimta. Po to prasidės smarkūs puolimai pietuose ir rytuose.

Vyriausybinių žiniomis, Madrido fronte, paskutinėmis dienomis, vyriausybiniškai apturėjo keletą laimėjimų Estremadurose apylukė. Čia nacio-

nalistai turėjo stiprias pozicijas, bet vyriausybiniškai išdinamitavo visus sąkielėlių apkasus ir įsitvirtinimus ir palaikė daug nacionalistų kariuomenės.

Iš Prancūzijos skelbiama, kad Katalunijos provincijos atstovai veda derybas su gen. Franco atstovais dėl pasidavimo sąlygų Katalunijos provincijos nacionalistams. Nors Katalunijos vyriausybė tą žinią buvo atšaukusi, bet paskutinėmis dienomis vėl pradėta kalbėti apie derybas dėl Katalunijos pasidavimo. Katalunija yra ypač droma kairiausių grupių, ten veikia anarchistai, kurie nuolat kelia riaušis ir prieš pačią vyriausybę. Barcelona, Katalunijos sostinė, yra viso pasaulio anarchistų centras. Ten, rodos, yra ir lietuvių anarchistų, pagėgusius iš Lietuvos po 1926 perversmo Lietuvoj.

Smulkios Žinios

— Paryžiuje yra labai aukštas bokštas, Eiffelio bokšto vadinamas, kuris turi 300 metrų aukšči. Prie šio bokšto yra įrengta visai parodos paviljonai. Da bar tenai vyksta tarptautinė paroda, kurioje dalyvauja ir lietuviai. Nesinomas asmuo įlipo į Eiffelio bokštą ir iš jo viršūnės šoko žemyn tiesiai į parodos aikštę. Dėl šio įvykio kilo didelis sujudimas visoje parodoje.

— Nacionalistų karo lėktuvai bombardavo ispanų vyriausybinių miestus Valenciją ir Madridą. Valencijoje nuo bombardavimo užmušta 22 asmenys ir 60 sužeista. Per rugpjūčio mėnesį Madridas buvo bombarduojamas keliolika sykiu ir buvo išmesta ant miesto iš lėktuvų 679 bombos. Šį mėnesį Madridan buvo paleista 374 bombos. Kiekvienas bombardavimas užmuša po keliolika žmonių ir daug sužeidžia.

— Prasidėjusiam Tautų S-gos posėdyje Ispanijos respublikos vyriausybės atstovas Juan Negrin pareiškė protestą dėl Nyono Viduržemio jūros konferencijos, kurioje nebuvo pakviesta Ispanija, kuri labiausiai susirūpinusi yra Viduržemio jūros kontrole. Ispanijos vyriausybės protestą palaikė bolševikų atstovas Litvinovas.

— Rugsėjo 6 d. Kaune susirinko rudens sesijai Lietuvos seimas, kuris tarp kitų klausimų, svarstys ir naujosios Lietuvos konstitucijos projektą, kurį vyriausybė yra išdirbusi.

— Garsus indų rašytojas, poetas ir filosofas Rabindranat Tagore sunkiai susirgo Tagore savo raštais yra žinomas visame pasaulyje. Lietuvių kalboje irgi yra išversta jo raštų.

— Tarp Lietuvos ir Sovietų Rusijos eina derybos dėl pasikeltimo politiniais kaliniiais. Manoma, kad šiuo reikalu bus susitarta ir bolševikai išleis sušaudytojo generolo Putnos žmoną atvykti Lietuvon

— Lenkijoje neseniai įvyko didelį žmonių mirtį, kuriuose buvo keli tūkštūkai. Dėl šių riaušių garsus lenkų mirtis ir bėgęs pirmasis Lenkijos prezidentas Paderewskis, kuris dabar gyvena užsienyje, kaltina Lenkijos vyriausybę ir pataria Lenkijai sugrąžinti demokratiją, o tada ir nepasitenkinimas žmonių išnyks ir jokių maištų žmonės nedarys. Ir tiesa, kur tik yra demokratinės santvarkos, ten nėra jokių sumišimų. Tuo tarpu kar valdo diktatoriai, tai ir žmonių kraujus liejasi. Pavyzdžių daug: S. Rusija, Vokietija, Italija ir kt.

— Kiniečiai nors heroiskai laikosi prieš užpuolikus japonus, tačiau didelį nuostolį daromi visam kraštui. Dėl japonų įsiveržimo Kinijon, dėl svetimų žmonių grobi mo, žmonių žudymo ir turto naikinimo kinai padarė skunda Tautų S-gai. Tautų S-ga skundas dar šiomis dienomis bus svarstomas. Bet ar kinai laimės ką Tautų S-goje, vargu galima tikėti. Nes tai jau ne be vie nas toks pavyzdys yra bėgęs, kad Tautų S-ga į tokius imperialistų žygius dėmesio nekreipia. Taip buvo su Mandžurija, su Abisjinija, su Pietų Amerikoje Čako karų taip yra su Ispanijos, taip bus ir su dabar tingu Kinijos karu. Tautų S-ga žinoma, pasakys, kad tai tik kinų — japonų reikalas ir kitoms valstybėms į svetimus reikalus kištis nevalia.

Pamaldos

ŠI SEKMADIENI, RUGSĖJO MĖN. 19 DIENA PAMALDOS BUS: Villa Zelinioj Svento Juozapo bažnyčioj Mišios 8 ir 11 val.

Šv. Antano do Pary bažnyčioj suma — 11 val.

Rugsėjo m. 26 šv. Mišios bus Vilia Anastazijos lietuviams 8 val. ryto.

Rugsėjo m. 26 d. 8 val. ryto Vila Zelinioj egzėkvijos bus už a. a. PETRO-NELES DEVITENIENĖS sielą.

LAIŠKAI YRA: kun. P. Ragaižinskui, mok. Tamaševičiui, kun. A. Arminui ir Brontui Tebelakui.

Dėmesio!!! Dėmesio!!!

Šeštadienį š. m. Rugsėjo mėn. 18 d.

B. L. KLŪBAS "AUSRA"

RENGIA LABAI ĮDOMU ŠEIMYBINI

Vakara

kuris įvyks visiems gerai žinomoje Italų salėje Rua da Mooca 506

Aušros Meno Sekcija Suvaikins 4-rijų Veiksmų, 1920 m. Lietuvos istorinį veikalą.

"SPALIŲ == 9-JI"

ir

Pašvaikinti programą bus muzika ir lietuviškos dainos, gros puikus orkestras, kuris patenkins šokėjus. Pradžią — 8 v. v. ir tėsia iki 4 v. ryto.

PASTABA: Pakvietimais prašomi pasirūpinti iš anksto, kurie gaunami «Aušros» patalpoje, Aido Redakcijoje ir pas visus Aušros Klūbo narius ir platintojus.

RENGĖJAI.

Kun. P. Ražaiškas.

Ne tuo keliu

Brazilijos Lietuvių Sąjungos „lyderiai“ kolonijoje neturį pasitikėjimo. Tas nepasitenkinimas ypač paryškėjo sąryšyje su karkūliomis mokyklose reformomis, ypač mokytojo Nalivaikos išėjimu iš Mokos, ir vėliau jo atleidimu visai iš mokytojo pareigų. Ir šiandien Brazilijos Lietuvių S—gos užimta pozicija kolonijoje yra nepatenkinta. Tų nepasitenkinimo priežasčių yra daug ir jos „Sviesos“ paslėpiuose jau buvo iškeltos. Ivykis Mokoje per mokytojų ir tėvų komitetų konferenciją parodė, kad anksčiau netelsingai padarytos žaizdos dar nėra užgyjusios ir kad Moko tėvų nepasitenkinimas nebuvo „kunigelių“ agitacijos pasekmė. Tai gerai žino ir nujautia visą Banderantė ir p. Konsulas. Tačiau šią progą bandedrantininkai bandė panaudoti pašlijusiams savo reikalams gelbėti. Per „Lietuvių“ kolonijos kunigams buvo mestas iškytas šmeižtas, kad jie trukdant sukelti minėtoje Mokos konferencijoje nagirdę kokius tai girtuoklius ir atsiyėdį konferenciją. Visuomenės šis šmeižtas skelbiamas „Lietuvių“ kaip tikras faktas. Konsulatas, atsisotęs jau aiškiai bandedrantininkų puseje, nepasitenkė ir ligi šiai dienos įvykio priežasčių iširti.

Po Mokos rugpjūčio m. 14 d. įvykių Brazilijos Lietuvių S—gos inspiracijos dėka Parque das Nações Mairno mokyklos tėvų susirinkime, išnešta rezoliucija, smerkianti kunigus. Šio susirinkimo metu ypač tik nevyko peitynės minėta rezoliucija svarstant. Tas pat buvo norima padaryti ir Mokoje. Tačiau susipratusių tėvų griežtai buvo užprotestuota.

Po šių nepavykusių bandymų, atrodė, kad viskas nurims. Tačiau Majus ir jo klaidinukai nesustoja dar ir dabar agitavę.

Villa Bellos mokykla lig šiol buvo nuostaliai visu kolonijoje einančių kovų. Deja, paskutiniu metu, ir šio mokslo židinys, per tėvų komitetą yra įtrauktas į kolonijos tarpusavio kovų sūkurį. Maždaug prieš dvi, ar tris savaites, kai kurie tėvų komiteto nariai savo gerėjus prietelius paspaškojo, kad Majus surašysias kokį tai raštą, į duosias tėvų komiteto pirmininkui Kuli kai ir rinkia parašus prieš kunigus. O paskui sėjasi net Kaunan. Paskutiniomis dienomis, Villa Bellos ir Villa Zelinos apylinkėse, plačiai kalbama, kad jau minėtas raštas yra parašytas ir tėvų komiteto pasirašytas ir jau išsiųstas kur reikia.

Sąryšyje su šia minėtais faktais klausiamė, kam tėvų komitetai yra renkami: pasirašyti po išanksto jau sufabrikuotomis rezoliucijomis prieš kunigus, ar rūpintis mokyklos ūkiu ir kalais? Ir Antra, ar mokyklon einančių vaikų tėvai yra įgalioję tėvų komitetai rašyti, ar tik pasirašyti rezoliucijas nukriepias prieš kolonijos kapelionus? Katalikai tėvai, jos šios klausimus iškelkite sušauktame mokinių tėvų susirinkime ir pareikalavkite, kad tėvų komitetas dėl minėtų dalykų duotų paaiškinimą. Jūsų šventi pareiga yra tai padaryti! Nejaugi jūs leisite, kad mokyklų gyvenimus būtų paaukotas kono noras meniškiems reikalams rašyti.

Ne tėvų komiteto teisė ir pareiga nustatyti ar mokyklose leisti kunigams dėstyti tikybą. Tai nusako tiek Lietuvos, tiek Brazilijos valstybių pagrindiniai įstatymai — konstitucijos.

O kunigų pareiga — ir teisė tiek bažnyčioje, tiek ir bažnyčios nustatytose tiesioginiuose viršiniuose — vyskupai, bet ne bandedrantininkai — ar kiti panašūs „ponai“.

Netenka abejoti, kad šios savotiškos ir nevykę demonstracijos yra suorganizuotos planingai Brazilijos Lietuvių S—gos. Visur vyko beveik vienu laiku.

Ir tuo pat metu „I jetuvis“, energingai kartojo savo paties sugalvotus šmeižtus kapelionų adresu.

Šie faktai rodo, kad tėvai turi daugiau domėtis mokyklų gyvenimu. Uoliai dalyvauti tėvų susirinkimuose, ypač renkant komiteta. Komitetas yra renkamas kiekvienų mokslo metų pradžioje ir tik vieneriems metais. Jei kas nenori savo vaikų mokytis religijos teneleidžia j pamokas. Bet tai dar neduoda teisės, kad kunigai negalėtų mokyti religijos katalikų tėvų vaikus. Kaip visi kiti įvairūs dalykai dėstomi mokykloje, kodėlgi neturėtų būti tikybos pamokų? Juk tikėjimas žmogui yra brangiausias turtas. Dėl tikėjimo milijonai krikščionių buvo žiauriai kankinami ir žudomi.

Ir dabartiniu metu kraštuose, kur nėra tikėjimo laisvės, drašiai tikintieji, kaip ir pirmais šimtmečiais, dėl Kristaus išsijada turtų, laisvės, ir jei reikia — gyvybės... Katalikai tėvai, budėkite savo teisių ir pareigų sargyboje ir nesiduokite sūdydžiomai nepasauktųjų „pranašų“.

Lig šiol „Braz. Liet. S—ga per „Lietuvių“ nuolat dejuoda, kad yra trukdomas ramus kultūrinis darbas. Tačiau faktai kalba, kad pati Banderantė ir muša ir rekią.

Vienu atėku jau, kad Braz. Liet. S—gos politika mokyklų atžvilgiu nėra tokia, kokia turėtų būti.

Tamsta žinai, ko kiti nežino.

Pasakyk ir jiems: „Sviesa“ — rimčiausias Lietuvos laikraštis!

Mirė Pirmasis Čekoslovakijos Prezidentas

Rugsėjo m. 14 d., anksti rytą mirė čekoslovakų tautos veteranas ir pirmasis jos prezidentas 87 m. amžiaus, Tomas Garrigue Masaryk. Vėlonis gimė 1850 m. kovo m. 7 d. Moravijoje. Masarykas savo jaunystėje dirbo kalpo šaltkalvis, kad galėtų susitaupyti pinigų studijoms. Jo nepalaužiamą, geležinė valia nugalėjo visas kliūtis. Universitetą baigė Vienoje. Ir ten pat kurį laiką profesoriaus. 1891 m. buvo čekoslovakų išrinktas Austrijos parlamentan. (Prieš Didįjį karą Čekoslovakiją neturėjo politines nepriklausomybės). Bet poros metų pats atsisakė nuo parlamento atstovo pareigų. Savo jėgas pašventė čekoslovakų tautos auklėjimui. 1907 m. vėl išrenkamas atstovu parlamentan. Energingai kovoja dėl Čekoslovakijos nepriklausomybės. Jo viltys išsipildė, pasibaigus Didžiajam Karui,

Smarkiai rengiasi 34 Tarptautiniam Eucharistiniam Kongresui

Ateinančiais metais Vengrijoje bus Tarptautinis Eucharistinis Kongresas. Prie Kongreso ruošiamasi jau nuo šių metų pradžios. Kongreso rengimą remia ir Vengrijos vyriausybė. Vyriausią kongreso globėja yra Vengrijos regento (valdytojo) admiralo Horthy žmona. Kadangi numatoma net apie 300 tūkstančių kongreso dalyvių todėl rengimo komitetas turėjo didelio rūpestio, kur surasti tokią aikštę, kur galėtų iš karto susitelkti tokia daugybė žmonių. Po rūpestingų pastangų parinkta labai patogioje vietoje esančių aikščių vadinama Karžygių aikštė.

Budapešto miesto viešbučių savininkai, nutarė visus viešbučius perleisti kongreso rengimo komiteto žinion. Taip pat komiteto žinion perleisti visi bendrabučiai ir mokyklų patalpos, kuriuose, galės sutilpti 10 tūkstančių žmonių. Kongreso metu krašto vyriausybė paveda ir visas susisiekimo priemonės pervežti kongreso dalyviams.

ZEMĖ ŠAKAROMS

arba užveisti vištų ūkį, 20 kilom. nuo São Paulo, šalia VILLA CONCEIÇÃO, vaiko autobusai; žemės rūšis gera, skytama, lotai nuo 500 metrų ir daugiau, kaina nuo 500 reisu už kvadratinį metrą, išsismokėjimui mėnesiai arba trimesesiniai. Kreiptis: SNR. FRANCISCO — RUA AURORA, 201. São Paulo.

I kongresą organizuojama ekskursija ir į Brazilijos. Kelionė bus pagiginta. Ypač tikimasi, kad kongresan važiuos nemata Brazilijoje ir Argentinijoje gyvenančių vengrų.

KATALIKU MOKYKLOS PRANCŪZIJOS

Šiuo metu Prancūzijoje yra 6 katalikų universitetai (Paryžiuje, Lione, Lyly, Angere, Touluzoje), kuriuose yra 410 profesorių ir 4219 studentų. Vidurinių mokyklų yra 571 vyrams ir 338 moterims; jose mokinių yra išviso 160 tūkstančių. Pradinių mokyklų yra: 2189 berniukams ir 7590 mokyklų mergaitėms. Jose mokinių išviso yra vienas milijonas 61 tūkstantis. Dar yra 39 katalikiškos amatų mokyklos.

Luiz Carlos Prestes Bausmė Patvirtinta

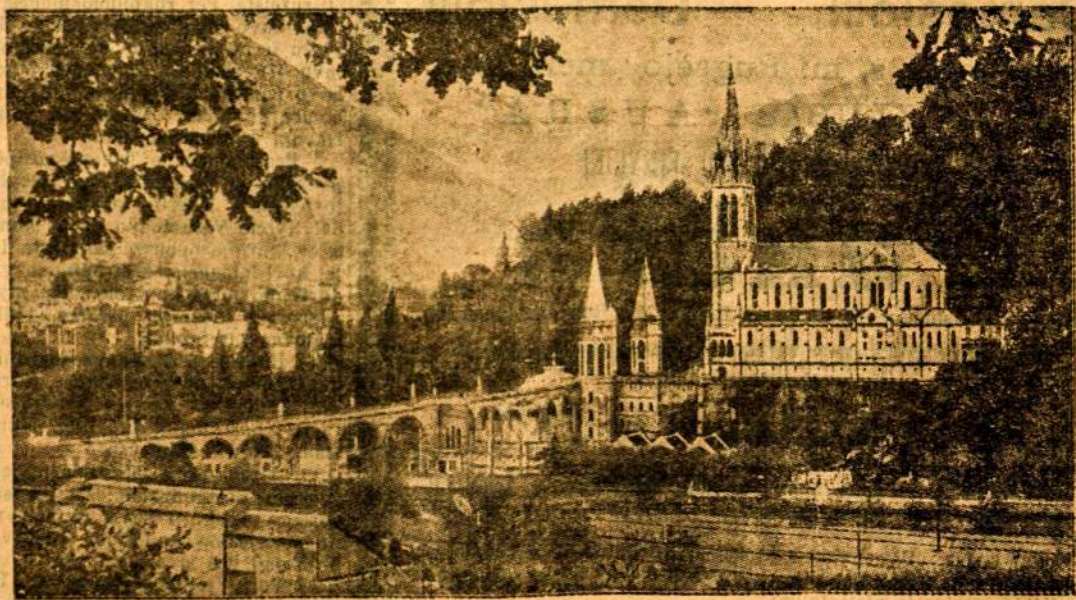
Brazilijos komunistų vadų apeliacinė byla pašalga. Luiz Carlos Prestes bausmė patvirtinta, jis gaus 16 metų ir 4 mėnesius kalėjimo. Buves foderalnio distrikto gubernatorius Pedro Ernesto išteisintas.

Vokiečių bankas integralistams davė paskolą

Brazilų laikraščiai rašo, kad braziliški fašistai, integralistai, yra gavę iš vokiečių banko, Banco Alemão Transatlantico, didelę paskolą, net 6.000.000\$ savo propagandai. Spauda reikalauja vyriausybės dalyką iširti ir imtis griežtų žygių prieš tokią tšanaakciją. Tačiau integralistinė apsauda sako, kad ji tuos pinigus gausi, iš savo partijos narių, kaip nario mokėstj.

Kavos suvartojimas sumažėjo

Šiais metais kavos suvartojimas, palyginti su pernykščiais metais, yra sumažėjęs. Pernai per liepos ir rugpjūčio mėnesius suvartota buvo kavos 2.054.000 maišų, o šiais metais per tą patį laiką suvartota 1.847.000 maišų.

GARSIOJI LURDO KATEDRA PRANCŪZIJOJE, KUR KASMET DESIMTYS TŪKSTANCIU MALDININKU SUVAZIUOJA IS VISO PASAULIO, O YPAČ LIGONIŲ. CIA BERNADETAI APSIREISKĖ PANELĖ SVENCIAUSIA.

Mūsų dainai atviras platus pasaulis

Visi mes žinome, kad lietuviai—daininkas, kad lietuvių ar lietuviškos dainos, kad lietuvių senasis Gintaro Kraštas—Dainavos šalimi vadinamas. Pati prigimtis lietuvių dainininkams sukūrė. Jo dvasia, kartu su daina, kyla į plačias pasaulio kultūros gėrybes: nedarna gražią, skambią, jautrią ir galingą, iš lietuviškos širdies išsilijusią dainą... Ir pasaulis pamilo ją. Ivertino mūsų tautos dvasines meno vertybes, kurios prilygsta tautoms, šimtams ir tūkstančiams metų kūrybišką darbą dirbusioms, ar net pralenkia jas.

Lietuviška daina savo žavingumu užburė pasaulį, ir jis nulenkė savo žvilgį galvą prieš ją... Už tat mums lietuviškas garbė.

Ypatinai šiais metais pasaulis galvo pažinti lietuvišką dainą, ir ją įvertinti. Lietuvių studentų choras ir šokėjai lietuvišku menu ir daina pasaulinėje Paryžiaus parodoje sužavėjo Paryžiaus, to Europos, o kartu iš viso pasaulio kultūros židinio, išlepinto skonio visuomenę. Kaip š. m. liepos mėn. 22 d. «Trimitas» nr. 29 praneša, mūsų choro dainoms ir šokiams pasibaigus, publika nenorėjusi skirstytis ir reikalavusi dar ir dar pasirodyti. Pradėjo skirstytis tik tada, kai šventės rengėjai prašė, jog laikas pasibaigęs ir kad šnipatingo lietuvių choro ir šokėjų meną galima įsigirti bei matyti Baltijos paviljone. Mes gerai numanome, kad buvo parengti šokėjai ir choras. Pridėjus dar lietuviško meno prigimtajį natūralumą—paryžiečius tikras siurprizas.

Tai buvo Europoj, Paryžiuje, netoli mūsų Tėvynės. Kiekvienas atviros širdies lietuvis ir lietuvi trokšta, kad ir tolimajame užjūryje, šiltajame tropikų krašte—Brazilijoje, būtų duotas nematėsi siurprizas saupauliškiam. O to mums reikia tik nuosirdžiai panorėti.

Mes turime choras, turime ir gerai išlavintų choristų tik stoka sutartinio susipratimo. Esame per daug išblaskyti svetimos įtakos, labai prastos miestieškos prabangos. Antras, per daug vadovaujamos ambicija, per daug iškeliame savo asmeniškų reikalus nekiek nesijaudindami, kad tuo labai pakankiam visuomeniniam darbiui. Trečia, įsileidžiame į tuščius ginčus, už kuriuos dažniausiai ne choristai atsakomybę. Jei tuos trūkumus, kuriuos iškeliam, pašalinus, mūsų chorai sustiprės. Žinome, kad sutartinio lietuvių daina reikalauja sutarimo. Taigi, atlikime ją sutartinai! Priešingai elgdami mes nusidedame ir prieš mūsų tautos meniškas vertybes ir prieš tuos, kurie tas brangios vertybes išugdė.

Šias kelias pastabas iškeliam dėl to, kad jos buvo ir yra vyriausia prie-

žastis mūsų chorų dezorganizavimo ir skaldymosi. Daugiausia turėtų žiūrėti į tai tie asmenys, kurių kompetencijoje šis sritis yra.

Žinokime, kad uenas arba daina neišgarsins mūsų vardo čia, Šv. Paulo, tol, kol visus tuos asmeniškumus mesim į šalį ir visi ligi vieno dirbsim su didele nuosirdumu rimtai, sutartinį dainos meno darbą. Nė vienas paskiras kolonijos solistas ar solistė neišgarsins mūsų vardo taip, kaip keliokos ar kelių dešimtų balsų sujungimas į vieną didelį vjenetą—chorą. O tuomet ir klansančiąją nuomonę bus visai kita, ir visai kitaip jie spręstų apla kultūrinę mūsų kolonijos būklę.

Nesakau, kad yra bloga turėti kolonijai solistų ar solistė. Mums garbė. Bet reikia daugiau kreipti dėmesio į choras, nes tik galingas ir gerai organizuotas ir paruoštas choras nulems mūsų dainos ateitį čia. Kodėl mes bijome viešumoms? Kodėl mes negalime pasirodyti viešai kitų tautų žmonėms?

Ar jau toki bejėgiai? Meskim abejojamus! Daugiau noro, pasiryžimo—daugiau ugrįes! Žinokim, kad kas abejoja, tas niekumet nepradeda. Abejojimas—baimės pažymys. Jeigu mes būtinai neabejojame, tai su daina senai būt prakinčias platus kelias tropikų krašte į šviesesnę mūsų kolonijos ateitį. Abejojimas yra drąsos ir pasiryžimo priešas ir jo turime šalintys. Trypdami vietoj, sukursime savotišką «tryptinį», bet ne gražią, galingą ir visus žavinsią lietuvišką dainą! Ja daugiau turėtų susirūpinti mūsų chorvedžiai ir kiti įtakingesni mūsų kolonijos žmonės. Žinokime, kad mes kursime ir visokiškos veltos smilksime tolei, kolai parodysim didesnės meilės dvasinei kultūrai. Tik pasiekę tam tikrą kultūros laipsnį, mes išsysisim kitą gyvenimą, laimingesnę ir geresnę mūsų ateities prašvaistę. Pradėkim nuo dainos. Dėl to, kad daina yra kiekvienam artimesnė ir lengviau priinama, negu kitos kultūros ir meno šakos. Nebūkim užsispyrę ir nesakykim, kad tik ten ji gali skambėti, kur yra gera dirva. Daina bręst ten, kur ji bus gerbiama ir mylima. Lietuviškos dainos dirva—ten, kur yra lietuviškas. Dėl to mes nesakykim, kad jos išvystyti ir išugdyti ligi tam tikro laipsnio negalime. Noro reikia—savo pareigos gero atlikimo. Jau yra šimtams tūkstančiais kartų įrodyta, kad lietuviškai dainai ir platus pasaulio vartai atidaryti. Tik kad šis darbas rastų daugiau pritarimo, parodykime jam daugiau pagarbos ir meilės. Pamilkime savo gražų kultūrinį darbą! Mylėdami, ir tik mylėdami pasieksim to, ko iš mūsų kolonija ir tauta laukia.

ST. BUTRIMAS.

Katalikų Pasaulyje

Nuostabus Misijonieriaus ir Artimo Meilės Pasišventimas!

Reutero Telegramų Agentūra iš Nakina miestelio, Ontarjo provincijoje, šiaurinėje Kanadoje, praneša, kad ten gyvena vienas dvasininkas didvyris—Tėvas J. M. Curture S. J., Jezuity Ordino misijonierius, kuris dar 120 mylių toliau į šiaurę nuo Nakina miestelio darbuojasi raudonųjų Kanados indėjų tarpe, skelbdamas Jėzaus Kristaus Evangelijos šviesą. Be to, vietinių gyventojų tarpe, Tėvas Curture yra žinomas dar ir kaip «skrandantis šiuurės Tėvas». Mat, jis yra lakūnas ir turi Misijų Fondo nupirktą jam orlaivį, skraidyti laikant misijas po tolimas vietas, kur kitu būdu nebegalima privažuoti.

Dar poraitį žiemą, kai pranešimas sako, vietiniai gyventojai labai skaitlingai pradėjo sirgti gripu. Vieną savaitę du kartus jis savo gyvybę ištaisė didžiausią pavojų, kai laiko baimės būrimo ir sniego pusnių, jis 5 sunkiai sergančius ligonius su orlaiviu nuvežė pas gydytoją 150 mylių tolimo. Jis besiruošdamas skristi su ligoniais, atsiklaupė šalia orlaivio į sniegą, paaukojo save ir ligonius Šv. V. Jėzaus Sirdžiai, padarė šv. kryžiaus ženklą ir paskiau paleido mašiną. Visas sniegu apipustytas ir dalinai ledais apšalęs, jis laimingai su ligoniais atskrido. Tokių su sunkiai sergančiais ligoniais orlaivių kelionių jis yra jau daug atlikęs. Už tą darbą Kanados vyriausybės apdovanojimą aukštai laipsniu.

Pirmoji plieninė bažnyčia Čekoslovakijoje

Ostrave pradėta statyti nauja bažnyčia, kuri bus moderniausia Čekoslovakijoje; ji visa bus iš plieno. Bažnyčios anvoje bus 2,000 sėdinių vietų. Varpinai, kurioje kybos 3,000 kilogramų evorio varpai, bus 34 metrų aukščio. Pirmoji plieninė bažnyčia pasaulyje prieš šešerius metus pastatyta Essene, Vokietijoje.

Čekoslovakijoje daugėja kunigų skaičius

PRAHA. — Čekoslovakijoje kas metai daugėja auklėtinų skaičius katalikų seminarijose. Net nekatalikiški stebisi tuo įvykiu. Praėjus trejiems metams Čekoslovakijoje visos katalikų parapijos turės kunigus.

EVANGELIJA XVIII SEKMADIENIUI PO SEKMINIU

(SV. MATO 8, 1—9)

Anno meta, Jėzus įsėdęs į laivą, jis persivėrė ir atvyko į savo miestą. Štai atnešta pas jį staba ištiktas žmogus, paguldintas patale. Jėzus matydamas jį tikėjimą, tarė staba ištiktajam: Pasitėk šitau, tavo nuodėmės Tau atleistos. Bet štai, kai kurie Rašto zinovai kalbejo sau vieni: tas įtiktožiu ja. Jėzus matydamas jų miltis tarė: Kam jūs manote įkita savo širdyje? Kas pigiau sakyti: Kelkis ir vaikėdiki? Bet kad žinotumėte žmogaus Sūnų turint žemėje galios atleisti nuodėmes—tuomet jis tarė staba ištiktajam: Kelkis imk savo patalą ir eik į namus. Tas atsikėlė ir nuėjo į savo namus. Matydamas tai miltos bijo ir garbino Dievą.

Panaikino studentų federaciją

VATIKANAS. — Gauta žinia, kad Wurtembergo naciai panaikino vokiečių katalikų studentų federaciją ir jos turinį užgrobė.

14 naujų bažnyčių daugiau viename mieste

MILANAS (Italijoje). — Nais Milanais turi ir gana daug bažnyčių, tačiau pasirodo, kad jų neužtenka, todėl nutarta pastatyti dar 14 naujų bažnyčių. Kardinalus Susteisi išleido gausiąją išskaičiavimą, kuriame konstatuoja, kad bažnyčių statyba tenia gausiai ne tik tikintieji, bet ir įvairios prekybos ir pramonės įmonės.

Darbo jaunimo organizacija Prancūzijoje

Katakhiškojo darbo jaunimo organizacija šiemet šventė savo dešimties metų veikimo sukaktį. Ši organizacija 1927 m. turėjo tik 35 skyrius, gi dabar jų turi 734 skyrius. Jų leidžiamas laikraštis 1927 turėjo 7 tūkstančius skaitytojų, o dabar turi jau šimtą tūkstančių Bendrai katalikiškos organizacijos Prancūzijoje smarkiai stiprėja.

(Tęsa iš 37 nr.)

Kiekvienas jų gal būt galvojo apie gyvenimą pilną pertekliaus, apie lėbavimą, apie smagumus, kurių suteiks turtai, bet jojo mūras, rūšėiais veidais ir susimastė. Jie nemėgo savo mintis kitiems pasakyti.

Pagalvau jie išjojo į nedidelę aikštę. Priešaky jojęs dykumoj išgelbėtas raštelis sustabdė auklį.

—Čia—tarė nusėdamas nuo arklio. — Anoj štai dauboj guli auksas.

Drangui tylėdama nusėdo į nusekė paskui jį. Gal už dešimties žingsnių tarp uolų juodavo kiaurymė apie šimto metrų gilumo. Tai buvo beveik į šulinį panašus plyšys atviradės kada nors žemėi drebant. Jis turėjo keliolika žingsnių figūro ir keletą platumo. —Štai čia suslėpiau mano rastąjį auksą,—parodė radejas draugams.

Ilgai netrukdami jie ėmėsi darbo iškelti iš kiaurymės auksą. Ant surištų ir prie kiaurymės krašto augančios

AUKSO DEMONAS

nuskurdusios pušaitės prižiūrų virvų vienas atvykusį nusileido į gelmę.

— Traukit! — pasigirdo neužilgo iš gilumos balsas.

Drangui skubėdami ištraukė virvę su prištatu maišuku.

Pasidėjo ant žemės tuoj atsirišo ir paušė virpančias rankas, sėmė į saujas ir leido pro pirštus blizgančius auksu grūdėlius. Vėl skubiai ištraukė antrą, trečią maišuką. Jų rankos virpėjo, veidais ritoši prakaitas, bet abu buvo išbalę kaip nuntreliai. Tik akys karščių žibėjo ir griežė sukasti dantys.

Ištraukus paskutinį maišelį vienu akis vėl nūmetė virvę į kiaurymę.

Vos tik esantis kiaurymėj pradėdamas lipni ištempė virvę, kaip dykumoj išgelbėtas auksą ieškotojas, visas yt drugio krečiamas virpėdamas degan

čiu žvilgsniu žvilgtėrėjęs į auksą maišukus ir ištemptą virvę, staiga ištraukė ilgą pėlį ir vienu smūgiu nukirtęs virvę puolė prie maišukų stovintį vienaki. Tasai mitru šuošu išvengęs smūgio tą pat akimirką ištraukė ir gį pėlį ir prasidėjo dvikova, kuri turėjo baigtis mirtimi. Juodu kaip pasijutė puolė vienas antrą rėkdamai ir koliodamiesi. Sužvilgėjo peiliai ir juodu susikibo kaip laukiniai žvėrys. Kiek laiko buvo girdėti tik duslus besigrūdinančių kvėpyvimas.

Staiga vienas surikęs laukiniu balsu pašoko atbulas kelis žingsnius ir ištraukęs revolverį paleido kelis šūvius į savo priešininką, kuris nespėjęs nė atsistoti vėl sukniubo ant žemės, kelis kart mostelėjo rankomis ir nurimo.

Nugalėtojas žengė svyruodamas kelis žingsnius ir kniūpsčias aukniubo. Jo pečiuose kybojo ligi rankenos įsmėgtas durklas.

Iš daubos dugno dar kelias dienas aidėjo skurdos šauksmas, atsismūdamas ir šaltas kalnų uolis. Bet jo kelių dienų nutilo. Tik prie kiaurymės krašto gulėjo atrišti auksu maišukai ir žvengė aplink klaidžiodami arklai.

Laisvni iš vokiečių kalbos atpaenokojo A.

SKAITYDAMAS
SVIESA.
ZINOSI
VISKA.

Aklasis Švedijos Edisonas

Kai laivai plaukia jūroms, tai visuomet kelia jiems šviečia Aga žibintai, kuriuos išrado švedų inžinierius dr. Gustavas Dalen, net už savo išradimą paaukodamas savo akių šviesą.

Jau vaikystėje Dalenas parodė išradėjo gabumą iš laikrodžio mechanizmo sau sukonstruodamas budintuvą, kurį ne tik jis pažadindavo, bet taip pat jam išvirdavo pusryčius arbatą. Panaugęs Dalenas paveldėjo ūkį ir pieninę ir čia jis tuojau parodė savo išradimų išradamas būdą tiksliai nustatyti pieno riebumą. Nieko nepadedamas jis pats prisirengė ir įstojo į Goteburgo technikos institutą. Vėliau studijodamas aukštesiose mokyklose jis susidūrė vlenoje pramonės imonėje su aceteleno dujomis. Vėliau šį bendrovė su stjuangė su švedų Aga bendrove, kuriai dabar Dalenas vadovauja. Kaip Aga bendrovės inžinierius patarėjas Dalenas tyrinėjo švyturių ir žibintų klausimus ir čia padarė savo svarbiausius išradi-

mus. Pirmiausia jis išrado mirkčiojan-tį švyturį, kuris atitinkamai vrotar-piais užsijiebia ir vėl užgęsta. Vėliau išrado saulės ventiliatorių, kuris tem-tant automatiškai įžiebia švyturį, o auš-tant pats užgęsta. Galų gale išrado bū-dą aceteleno dujas susiurbti į tam tikrą-masę, kad nereikėtų jų laikyti induose. Vieno sproginimo laike bandymu metu Dalenas neteko akių. Sproginimas įvyko ne dėl Daleno neapskaiciavimo, bet dėl neteisingo sugedusio monometro. Dar nepasveikęs jo sužeidimo, Dalenas 1912 metais buvo apdovanotas Nobelio pre-mija. Nors ir netekęs regėjimo, Dale-nas nepasidavė nelaimės palaužiamas, bet savo darbą dirba ir dabar. Savo iš-radimais jis yra labai daug nusipelnęs žmonijai daugelį keletvį išgelbėdamas iš pavojų plaukiant jūromis savo išras-tų švyturių ir žibintų pagalba.

Kaip ir daugelis didžiųjų žmonių-jos geradarių, Delenas visko pastebė-tik savo nenuilstama energija ir ryžtumu.

Įdomūs sporto klubai

Be šiaip įvairiose sporto šakose laivint klubų yra ir gana ypatingų sporto klubų. Štai, Paryžiuje buvo sporto klubas, kuris savo 100 kg. nariams surengdavo kas metai ėjimo ir dviračių lenktynes. Simtasvorfams vārztis nėra lengva. Panašus klubas buvo ir prieškarinėje Rusijoje. Dar ypatingesnis sporto klubas buvo įsteigtas 1913 m. New Yorke, kurio nariais tegalėjo būti 150 kg. svėrį vyrų, mažesnio ayorio, negu 150 kg., nariais nebūvo priimami. O kas svėrė 200 kg., buvo išrenkamas klubo garbės nariu.—Prieš metus Italijoje įsteigtė automobilininkų klubas tokiu pavadinimu: «šimtas per valandą». Šio klubo nariai privalo suge-bėti per vieną valandą nuvažiuoti 100 km. Klubas jau turi ir pirmą moterį—tai grafiene Simonetti. Jai įstojant bu-

vo suruošti ir egzaminai. Ir ką: jį per valandą nušvilpė net 109 km. Lygiai prieš 30 metų buvo įsteigtas gana ori-ginalus sporto klubas ir Londone, į kurį nariais buvo prijami žmonės, su-vaikščioję laike 24 val. virš 160 km.

Mokytas skerdžius

Neseniai Jugoslavijos mieste Sėn-balka į gimnaziją, prieš prasidedant jo-je baigiamiesiems egzaminams, atėjo su prašymu leisti jam laikyti egzaminus trisdešimtmeties metų vyras, kiaulių skerdžius Stepas Repačas. Visų nustebinui jis egzaminus puikiausiai išlajkė. Repačas nelankė jokios mokyklos ir mokslą išėjo pats savo pastangomis, sunauda-damas savo laiką ganart kiaules.

Rupūžių turgus Paryžiuje

Kas galėtų ir pamanyti, kad rupūžės, —gyviai, kurie kas mus laikomi labai biurtais ir šlykščiais—galėtų būti par-duodamos ir perkamos, taip sakanti, galėtų būti prekybos daiktu. O tuo tar-pu taip yra: viename Paryžiaus prie-miestyje yra turgus, kuriame, gal būt, didžiausiu prekybos daiktu yra... rupū-žės. Rupūžių į šitą turgų yra sunešama labai daug. Jas atneša prancūzai ūki-ninkai. Pirkėjai daugiausia yra vienos anglų firmos agentai. Rupūžės perka-mos tik gyvos. Firma supirkusi jas siunčia Anglijon, kur jos yra pardavi-

nėjamos sodų ir daržų savininkams. Kaip žinome, rupūžės yra didžiausios įvairių sodų ir daržų kenkėjų naikinto-jai. Todėl sodų ir daržų kenkėjų nai-kingojoji. Todėl sodų ir daržų savini-nkai rupūžes mielai perka ir paleidžia jas į sodus ir daržus naikinti kenkė-jaus Prancūzų rupūžės Anglijoj mielausiai perkamos ir brangiai už jas mokama todėl, kad jos paprastai yra djesnės, negu kitų kraštų rupūžės, ir be to, žy-miai ragesnės už kitų kraštų savo vien-gentes.

(Tasa iš 37 Nr.)

Jau senovėj filosofai bandė moks-liškai išaiškinti krentančių žvaigždžių reiškinius. Pasak Plutarcho, krentan-čios žvaigždės esą kleti akmenų pavil-dalo kūnai, kurie, įkaję visatos ugnį, krenta ant žemės dėl netikėtos susil-pnintos jėgos, kuri juos palaiko. Jis sa-kė, kad žvaigždės krenta ne tik į sau-sazemį, bet taip pat ir į vandenynus.

Graikų mokslininko ir filosofo Aristotelio manymu, krentančios žvaigždės yra garai, kurie užsidega pakilę nuo žemės ir susilietę su «dangaus ug-nimi».

Prieš kokius 150 metų j krentan-čias žvaigždes buvo žiūrima kaip į at-mosferos reiškinius, tai yra, reiškinius, kurie vyksta atmosferoj ir kurie jos priklauso. Kitatp tariant, buvo žiūri-ma j krentančias žvaigždes kaip į leng-vaį degančių kūnų mišinį, kuris neikė-tai susidarau aukštesniuose atmosferos sluokniuose ir, užsidegęs nuo oro elek-tros arba nuo cheminių procesų, ima kristi žemyn. Tų laikų mokslininkai nenorėjo jokiu būdu žiūrėti j krentan-čias žvaigždes, kaip j iš visatos kren-tančius akmenis. Tam jų užsipyrimui vaizdžiau pažymėti, paėmsime vieną -karakteringą pavyzdį. Kai buvo oft-

cialiai pranešta Prancūzų Mokslo Aka-demijai apie 1790 metais kritusį akme-nų lietu, tai garsus fizikas ir chemikas Bertelot pasakė: «Kaip liūdna žiūrėti, kad visas municipalitetas formaliu pro-tokolu palaiko liandies pasakas, dėl ku-rių reikia tik gailėtis. Ką man pridėti prie šito protokolo? Visos pastabos sa-vaime bus aiškios galvojantiems skaity-tojui, kada jis perskaitys tą ilgą melan-gingo fakto, fizikiniu atžvilgiu negali-mo reiškinio pranešimą». Bet po šito-kios nuomonės klaidinga pažiūra apie krentančias žvaigždes neilgai lajkėsi Prancūzų Mokslo Akademijoj. 1803 me-tais, iškritus Prancūzijoj dideliam ak-menų lietu, apie kurį laikraščiai ėmė smarkiai rašyti ir kilo daug įvairių kalbų, vidaus reikalų ministeris pasiū-lė Akademijai ištirti tą reiškinį. Akade-mija komandtravo tam dalykui fiziką Biot'a, kuris savo raporte patvirtino akmenų kritimo faktą.

Pirmas, kuris išdrįso krentančias žvaigždes laikyti ne žemės ir ne at-mosferos, bet visatos reiškinį, yra Chladni. Jo toji pažiūra vėšiai pasiro-

Kas atsitinka per valanda

Viena valanda tai gana trumpotis laikas, bet žiūrėkite kiek visko atsitin-ka tos trumputės valandos bėgyje.

Sulyg naujausių statistikų, per va-landą visame pasaulyje užgema 5.440 vaikų ir numiršta 4.630 žmonių; įvyk-ta 1.200 sutuoktavių ir 85 feimynų perskyros. Audyklų pramonėje valan-dos bėgyje suverpiama 3000 kvintalų vilnų ir 10.000 kvintalų bovėlnos, audi-njams. Cukraus fabrikuose valandos bėgyje padirbama 99.600 tonų cukraus, kurio tuom patim laiku viso pasaulio žmonės sunaudoja 98.000 tonų. Anglia-kasiai visame pasaulyje valandos bėgy-je jš žemės iškasa 122.000 tonų anglių kurių vertė siekia 5 milijonų dolerių auksu, arba 15 milijonų dolerių sidab-ru. Medziotojai visame pasaulyje vien-os valandos bėgyje nušauja 35.000 žvėrių, kurių kailiai sunaudojami dra-bužių apykaklėms ir pamušalams.

Naftos laukuose iš žemės valandos bėgyje ištraukiama 156.420 bačkų naf-tos, kurios vienas trečdalis sunaudoja-ma dirbimui gazoljno. Automobilių fab-rikaj visame pasaulyje valandos bėgy-je padirba 700 naujų automobilių, ir vienas automobilis valandos bėgyje už-muša 17 žmonių.

Kinijoj darbininkas per valandą uždirba du Amerikos centu, o Siaurės Amerikos sindikatorjai, kiek-vienas per valandą uždirba \$80.00. Vi-so pasaulio telegrafo stotys valandos

bėgyje persiunčia 140.000 telegramų, o paštai—1141 milijoną laškų ir atviru-čių, nešančių pašto ženklelių už penkis milijonus dolerių. Celiuliozos fabrikai padirba 1900 tonų popjeros, kurios 1000 tonų sunaudojama spausdinimui laikraščių ir knygu. Žemės skirtulis, ant kurio mes gyvename, nukeliauja 1776 kilometrus sukenantis ant savo va-dinamos «ašies». Viskas tas dedasi bė-gyje vienos valandos.

„Margutis“.

Padėka

Aš, žemiau pasirašęs ANDRÉ VICENKO, vedęs, gyv. Villa Pruden-te rua 11 Nr. 10, ilgą laiką sirgau REUMATIZMO ir kenčiau viso kūno dalyse skausmus, dėl kurių negalė-damavau dirbti. Dėka vieno bičiulio, pažinau Dr. Paulo Licciardi — rua Silva Pinto, 444 (Bom Retiro), S. Pau-lo, kuris gydė mane ir šiandien jaučiuos visai kitoks — skausmai prapnė-lė, dirbu, miegu, ir galutinai sveikas jaučiuos. Dėl šito, dekoju GYDYTO-JUI ir rekomenduoju jį savo drau-gams, kuriems reikalinga tikras ir są-žiningas profesionalas.

André Vicenko.

Po kiekvienu stogu,
Kur lietuvj rasi —
Tu kiekviena proga
Stiprink jojo dvasią!

Mykolas Linkevičius.

Kryžiai ir klevai

Liepos, kryžiai ir klevai
Meldžias, budi, mąsto . . .
Ar ir tu atkeliavaj
Poilsjo čia rasti.

Čia, kur džiaugsmas ir gėla
Užmigdyti duli . . .
. . . Vargu motina žila
Ir gražuolė tuly . . .

. . . Atsiskyre mylimu,
Nuo jų lūpų svaigė,
Ir be laimės, bet namų
Vargelius užbaigė . . .

Kokis vakaras žavus,
Koks tylus kaip niekad!
Liepas, kryžius ir klevus
Tu tyloj paliekj — — —

* * *

POILSIO VALANDA

Atsakymas uždavinio nr. 12:

Elbė yra upė Vokietijoj ir Elbė sala vandenyne, j kurią, kaip žinoma, buvo išvežtas pirmakart Napoleonas. Vadinasi, kas žemėje (Vokietijoje) yra vanduo, tas vandenyje yra žemė.

Uždavinys nr. 13:

Kokią išvaizdą turi daiktas, kuris yra pėdos ilgio, pėdos pločio, pėdos aukščio, jeigu jis nėra kūbas?

(Kūbas yra toks daiktas, kurio visi trys šonai yra lygūs, pav., kūb-nis metras akmenų, medžio ir t. t. O pėda yra rūšų ilgio matas, kai kada dar ir dabar Lietuvoje žmonių vartoja-mas. J siekianis turi 7 pėdas, pėda — 12 colų.)

Krentančios žvaigždės

dė 1794 metais. Krentančių žvaigždžių astronominės teorijos pradžia galima laikyti 1833 m.

Garsus italų astronomas G. V. Schiaparelli (apie jį plačiau rašyta «Kosme» 1929 metais) įrodė, kad kren-tančių žvaigždžių kiekio kitėjimas pa-reina nuo paros ir metų laiko. Taip pat jis įrodė, kad krentančios žvaigž-dės erdvėj lekia tokiais pat keliais, kaip kalkurios kometos. Tokiu būdu yra nustatyta, kad žvaigždžių daugi-ja krenta rytmečiais, kaip vakarais. Be to, krentančių žvaigždžių būna daugiau vasaros, kaip žemos metu.

Kokiame aukšty vyksta krentan-čių žvaigždžių reiškiniai? To klausimo tyrimą labai apsunkina ta aplinkybė, kad pats reiškinys labai trumpai tėra matomas. Paprastai, tas reiškinys trunka sekundes. Paprastai, krentan-čios žvaigždės pasirodo 100—150 km. auksty, o gęsta 30—50 km. auksty nuo žemės paviršiaus. Reikia pasakyti, kad pasitaiko krentančių žvaigždžių, kurios pasirodo 250—400 km. auksty, bet tai būna labai retai.

Krentančių žvaigždžių atmosferos greitis, bendrai kalbant, krinta nuo 30 iki 100 km./sek.

Milžinišku greičiu meteoritas įb-rauja į žemės atmosferos viršutinius sluoknius. Tada dujų dalelės ima ata-kuoti meteoritą. Juo meteoritas giliau braujasi j tankesnius atmosferos sluo-knius, juo tankesnis dujų dalelių frontas ima atakuoti meteoritą. Meteoritas ir priešais jį suspaustas oras, dėl dujų da-lelių atakavimo proceso, įkaista nuo 2000° iki 10000°C. Meteoritas ir sus-paustas prieš jį kepurės pavidalo oras pasiekę, tokią temperatūrą, ima šviesti aiškia šviesa. Tada jį pamatome ir paprasta kalba ydiname krentančią žvaigždę.

Kada meteoritas nėra milžiniško didumo, ima eiti mažyn dėl oro trin-ties. Jam lekiant, užpakaly susidaro tuštuma, kurioj kyla įvairios dujų aud-rės. Smarkus oro įsibrovimas j tą tuš-tumą sukelia perkūno dundėjimo, dūžo ir kitų panašių efektų garsus, kurie ly-di akmenų kritimą. Panašus ore pasie-tumėjimai yra priežastis ugnies rutulio (bolidų) susprogimo j blizgančias del-liusias ugnis. Dujų kepurė nuo suti-nkamo meteorito oro, gražiai apie jį nu-tekėdama, įgauna uodegos pavidalą. (Bus daugiau).

LIETUVIAI! Visi kaip vienas skaitykite "SVIESA"

Jei norite žinoti, kas girdėti pasauly, kokie įvykiai svarbesni įvyko Lietuvoje, kaip gyvena lietuviai išvis, čia Brazilijoje ir kituose kraštuose, jei norite kas savaitę turėti įdomių pasiskaitymų, juokų ir t. t., prenumeruokite ir skaitykite "Sviesa".

"Sviesa" yra tikriausias kiekvieno lietuvių išsiviečio draugas ir tarėjas.

"Sviesa" gvildena visus tuos gyvenimo klausimus, kurie vargstantiems ir moraliai ir dvasiniai bei medžiaginiai Brazilijos lietuviams parodo kelią į šviesesnę ateitį.

"Sviesa" lygiai pagiria tai kas gera, taip lygiai baudžia visus blogus apsiraiškimus, nepaisant iš kurių šaltinių visa tai išetna.

•SVIESOS• PRENUMERATA: Brazilijoje ir visoje Amerikoje: metams—12\$000, pusei metų—7\$000; Lietuvoje: metams—20\$000, pusei metų 10\$000.

Redakcijos adresas: São Paulo, Matriz de Santo Antonio do Pary
P a s t a b a : Iš provincijos pinigais siųsti Redaktoriaus vardu.

Dr. B. K. Chîpiakoff

(DIPLOMUOTAS MASCVOŠ UNIVERSITETO)

RUA YPIRANGA 193. 2 andr. ap. 4. [kertė rua Santa Efigenia] Tel. 4-0816. Ligonius priima: šokiadieniais nuo 3 iki 9 val. vak., Sekmadieniais 9 iki 12 val. Vidujinių moterų ir psichinių bei nervų ligų. SPECIALE KLINIKA VENERINIŲ LIGŲ. Greitas ir radikalus pagydymas triperio, bei sifilis.

Dr. A. Candia ir M. Cogano LABORATORIJA

MEDEICINIŠKAS IŠTYRIMAS:

Kraujo, nugarkaulio smegenų, šlapimo ir išmatų.

RUA BARÃO DE ITAPETININGA, 242 3-as aukštas.
Priėmimo valandos nuo 9 — 12 ir 3 — 7. Sekmadieniais 10—12.

Dr. Adolpho Taubkîn

ADVOCATAS

[Diplomuotas São Paulo fakulteto]
Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, žemės pirkimas ir pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.
n e : Rua Direita Nr. 2, 2-as aukštas, salė 5. Telef. 2-1629.
Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 val. vak.
Kalba lietuviškai.

Už apmokamus skelbimus
Redakcija neatsako.

D-ras Povilas Licciardi

Santa Casa gydytojas -- operatorius

Naujasias elektros pagalba gydymo būdas GONORÉOS ir REUMATIZMO aštro ir kroninio. Sifilis ir venerinės bei odos ligos — VYRU IR MOTERU. Taip pat vidurių, plaučių ir kitos ligos. Naujas būdas BE OPERACIJOS. SPECIALYBĖ MOTERŲ LIGŲ. Gydynas užtikrintas. PRIĖMIMAS nuo 14 iki 20 val.

Kviečiamas vyksta į namus kiekvienu momentu —
(DIENA ir NAKTI) Telef. 5-4175.

Konsultorija ir gyvenamas butas: RUA SILVA PINTO, 444 (Bom Retiro)

„Sviesa“

GAUNAMA ŠIOSE VIETOSE:

1. Stoties Luz kioske
2. Prie pašto—prie laiptų ir ant kampo.
3. Bom Retire — p. Bauzio krautuvėj [Rua Aymorés ir ant kampo Rua Carmo Cintra] ir José Paulino vaistinė [Rua José Paulino, 109].
4. P. Kirilausko krautuvėj — Vila Anastacia.
5. P. Menkaičio krautuvėj — S. Anna.
6. Pas laikračių platintojus ir
7. Pas «Sviesos» įgaliotinius visuose miesto rajonuose, taip pat
IR — Rua Cuoto de Magaleas ir kampo Rua José Paulino.

RIO DE JANEIRO MIESTE „SVIESA“
GAUNAMA: ANT KERTĖS LARGO DA LAPA IR AVENIDA MEM DE SA.

Vokiečių fotografijų įstaiga

„BERNARDO“

įsteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus fotografijų srity. Specialybė padidinime, o taip pat su dažais. Darbas greitas ir sąžiningas ir pigus. Vyksta į namus fotografijų reikalais. Daro iš fotografijų naujas.

ARTHUR SCHMIDT

Rua São Caetano, 111
(senas nr. 103) Tel. 4-5567
SÃO PAULO

Jūs skaitote „Sviesą“? — Gerai Prenumeratą sumokėjote? — Gerai Paraginat pažįstamus ją prenumeruotus? Ne? — O, čia tai negerai! Dar šiandien nuneškite jiems savąjį numerį susipažinti ir paraginkite, kad užsiprenumeruotų. Jei bus reikalo, patys papėkite jiems tai atlikti. Padarysite kultūringą darbą!

JUOKAI

KO NORI UZ \$30

— Tamsta už tuos kambarius prašai trisdešimts dolerių nuomos! Ar negėda? Kambariai tamsūs, durys ir langai susikreivinę, lubos pelėsiajos, o sienos net grybais apaugę.

— Tai ką, ar tamsta norite kad už trisdešimts dolerių ant lubų ir sienų radastos žydėtų?

ŽUVŲ PARDAVYKLOJE

— Kokias silkės tamsta man parдавė!?! Statnaitėje iš viršaus buvo silkės geros, bet toliau iki dugno visos buvo supuvę.

— Hm... Tamsta padarėte klaidą. Reikėjo atidaryti statnaitės kitą galą...

PREMIJUOTO UZDAVINIO ATSAKYMO NETALPINSIME.

Jį sprendė aple 30 sprendėjų. Pirmieji teisingi sprendimai gauti: Algimanto Krupelio, gyv. Villa Anastacio, rua Bartholomeo Bueno, Petro Jakaičio, gyv. Villa Bella, rua das Here, ir ylenos sprendėjos iš Mokos, kuri pasirašė slapyvardė, o gal, ir tikru vardu — Sigutė. Stems trims paskirtos premijos knygomis: Algici «Jaunuolio būdas», Petruj «Jaunuolio religija» ir Sigutei — «Man šviečia saulė».

Prašom kreiptis į «Sviesos» redakciją ir atsiimti knygas.

„Sviesa“ šviečia į patamsius žodžio spinduliais,
Kad mes eitume per amžius Lietuvos keliais!

Dêmesio!

Kas nori mokytis pianu skambinti, dainuoti ar muzikos teorijos, teškreipia į chorvedį J. Stankūną, Villa Zelina, Rua Nove Nr. 5. Sąlygos priimanamos visiems. Atsilankykite — įsitikinsit. Kreiptis galima kasdien bet kuriuo laiku.

J. STANKŪNAS.

Dr. A. Candia

VENERINĖS LIGOS:

TRIPERIS [Visose stadijose — aštrus ir kroniškas.] SIFILIS.

Priėmimas nuo 9 — 12 ir nuo 3 — 7. Sekmadieniais 10 — 12.

RUA BARÃO DE ITAPETININGA 242, 3 aukštas Telef. 4-0218.

Kalba rusiškai, lenkiškai, vokiškai.

Dr. A. Jazara-Snege

(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgijos ir moterų ligos. Priėmimas nuo 9 — 12 v. ryt. ir 3 — 7 v. v.

LADEIRA PORTO GERAL 12 SOBR. kamps. Boa Vista ir 25 de Março.

2 andar, sala 4 e 5 Gyv. butas ten pat 5 aukšte.
Tel. buto ir Consultorijos 2-5068.

Dr. S. Meitín

DIPLOMUOTAS VOKIETIJŲ IR RIO UNIVERSITETO.

Priima: vidurinių veneros ir nervų ligomis nuo 2 iki 6 val. vak.
Kalbama lietuviškai.
RUA BARÃO ITAPETININGA 139 (senas 37-a) salė 8 ir 9
Tel. 4-0715.

SÃO PAULO LIETUVIŲ KRONIKA

Pirmasis debiutas gra- žiai praėjo

Rugsėjo m. 11 d. São Caetano Lazio salėje buvo suruoštas L. K. Bendruomenės Meno Sekcijos pirmasis vakaras. Programoj buvo vaidinama «Kaminkrėtys ir Malūninkas». Artistai savo roles atliko gerai. Starta—Sabuko, Jurgelevičius—Malūninkas, Dovidavičius—Kaminkrėčio rolėse buvo nieku kitu nepakeičiami.

Gerai vaidino, nors dar tik pirmą kartą, įsimylėjusio jaunuolio rolę, kartais tėko gilesnių pergyvenimų. Pr. Sukys. Prie Sinkveičienės sukurto apykvaišės moters tipą nieko nepridėsi, ne neatitinsi. Sąžiningai, nors nelgos, savo roles atliko Avlasevičiūtė ir Paukštienė. Šis debiutas parodė, kad scenos menui seklojoje yra rimtų pajėgų. Režisavo mokytojas F. Girdauskas. Publikos buvo gausu. Iš Villa Zelinės specialiai kursavo autobusas.

Pelno gauta 305 mlr. iš kurių 240 mlr. paskirta bažnyčios suolams pirkti. Šį vakarą rengiant daugiausia darbo teko meno sekcijos pirmininkui St. Paukščiui ir mok. Girdauskui.

Koresp.

“GRŪDO” SUSIRINKIMAS

Rugsėjo m. 12 d. Mokos mokykloj buvo susauktas «Grūdo» narių susirinkimas. Susirinkimą pradėjo pirmininkas St. Remeničius, nusakydamas šauktojo susirinkimo tikslą. Prezidiuman išrinko kun. Arminą, Mozarą ir mokyt. Tamoševičių. Idomiausia susirinkimo dalis, buvo susirinkimui «Grūdo» valdybos kolonizacijos plano svarstymas. Valdyba šį planą buvo rimtai ir kruopščiai apdirbusi. (Šis planas kitame «Sviesos» Nr. bus išsiaištinamas). Kolonizacijos reikalais daug kalbėjo ir patys susirinkimo dalyviai.

Valdybos paruoštam planui visi pritarė ir prašė, kad jis būtų atspausdintas.

Išaiškinta ir tarlamieji praeštaramai, bei nenuoseklumai «Grūdo» įstatuose.

Susirinkimas taip pat pritarė ir organizuojamam lietuviškų organizacijų centrui. Nuo «Grūdo» į šio centro valdybą išrinkta mok. Tamoševičius ir Vinkauskas; o Tarybon A. Dutkus ir kun. Arminas.

Susirinkimas praėjo rimto darbo nuotaikoj. Tačiau vienas dalykas visus stebina, tai stengimasis «Grūdai» trukdyti dirbti taip rimtą darbą tų žmonių, net ir oficialių įstaigų, kurių pareiga yra kiekvieną sveiką iniciatyvą kolonijoj sveikinti ir remti, bet ne griauti, kaip kad dabar daro oficialių, ar pusiau oficialių įstaigų kai kurie žmonės.

Savo kailiui gelbėti jie pasiryžę sukurti gyvybinius kolonijos reikalus. Ar dar ilgal bus kenčiamas šis nenormalumas?

Koresp.

DARBELIŲ KURSAI

Villa Zelinoj bus šeštadieniais 6 v. v.

Žemės sklypai, namai, plytos.

Norėdami įsigyti žemės sklypą su namu ar be namo, visumet TEIRAUKITĖS PAS MANE, kur galėsite pasirinkti bet kurioje São Paulo priemiesčio dalyje (viloje) arba net miesto centre, labai geromis išimokėjimo sąlygomis, su mažu įnašu arba visai be įnašo. Sakaros arti miesto vilos Promissão ir Mary. Geras susisiekimasis su miestu. Teiraukitės laišku ar asmeniškai šeštadieniais nuo 3 v. po piet. Sekmadieniais nuo ryto iki 12 v. P. GALVANASKAS

Praça Julio Mesquita, 60. S. PAULO. (prie Av. S. João ir Aurora.)
Teiraujantis laišku, reikia įdėti atsakymui už 300 reisų pašto ženklą.

KAS BUS, TAS BUS, BET BENDRUOMENĖ BE NUOSAVOS SALĖS NEBUS

Dabartiniu metu Bendruomenės valdyba susirūpinusi nuosavų kultūros namu, salės, statyba. Jau keleta posėdžių buvo svarstatyta planai bei kitu su statyba susiję reikalai. Salės pastatymas bus didelis laimėjimas ne vien Bendruomenės, bet ir visos lietuviškos kolonijos, o ypač Villa Zelinės ir Villa Bellos apylinkės, kur yra susispietęs didžiausias skaičius lietuvių. Tuomet nereiks šimtus mokėti svetimiešiams už rengiamas pramogas. Šį darbą visi lietuviai yra pasiryžę paremti.

Koresp.

BENDRUOMENĖS MENO SEKCIJOS ARTISTAI su pasisėkimu vaidinę «Malūninkas ir Kaminkrėtys». Pirmoj eilėjėdi: K. Jurgelevičius ir Dovidavičius. Stovi pirmoj eilėjė kairės: Stankevičius, Startas, Paukštienė, Sinkveičienė režisierius mok. Girdauskas, Avlasevičiūtė, Vasiliauskas; paskutinėj eilėjė—Sekcijos pirm-kas Paukštys ir sufleris specialistas Tumėnas.

ITEIKTAS MEMORANDUMAS

Rugsėjo m. 9 d. organzacijų atstovai įteikė Lietuvos Konsulatui São Paulo memorandumą kolonijos gyvenimo klausimais, ypač dėl Brazilijos Lietuvių Sąjungos ir «Lietuvio» užimtos pozicijos.

DAUG STATOSI NAMU

Dabartinia metų Villą Zelinoj daug statoma naujų namų daugumoj lietuvių. Ties bažnyčia aplink Villą Zeliną atkūrė visų namų savininkai yra lietuviai. Taip pat ir neužstatį sklypai yra lietuvių napirkti.

Prie Villa Zelinės aikštės p. Baužio iš Bom Retiro Laigiamas statyti namas vertas daugiau 30 tūkstančių mlr.

Susirinkimai SPAUDOS APŽVALGA

LIETUVIŲ KATALIKŲ BENDRUOMENĖS MOTERŲ SEKCIJOS

Susirinkimo šį sekmadienį, dėl vyksančių kitų susirinkimų nebus. Kada bus prauešime kitame «Sviesos» Nr.

POSĖDZIAUS, šį sekmadienį 7 val. vak. kun. Ragožinsko bute šaukiamas Bendruomenės valdybos, tarybos ir statybos komiteto posėdis. Bus svarstomi svarbūs Bendruomenės gyvenimo reikalai.

MENO SEKCIJOS susirinkimas šį sekmadienį, rugsėjo m. 19 d. 3 val. popiet. Villa Bellos mokykloj. Nariams dalyvavimas privalomas. Po meno sekcijos susirinkimo savo reikalus aptars SPORTININKAI ir nusistatys tolimesnio darbo programą.

Ko toks be ūpo, ko nusiminęs? Jei skaitai «Sviesą», tu—ne laukin!

KRIKŠČIONIS DEMOKRATAS...

«Lietuvis» nori butinai kun. Ragožinską įrašyti į krikščionis. Mat neturi vilties, kad jis „atsiverstų“, kaip „atsiverte“ «Lietuvio» redaktorai ir iš kairiojo fronto perėjo į «patriotus».

Taip pat su pasigardžiyimu rašo apie Lietuvos kairių «milžiniškas algas», primena lašinių skutimą (zinoma «užmiršdami» lapėniada, sruoginiada) ir lygią taip nušneka, kaip ir kiekvienas, kurs tiki ir garbina Darvino beždionę. Markeo gaidį, kūjį ir plautuvą.

UŽ “LIETUVIO” ŠMEIŽTUS YRA ATSAKINGAS P. KONSULAS

«Lietuvis» nėra kokios nors privacio iniciatyvos laikraštis. Jį redaguoja valdininkai mokytojai, kurie yra tiesioginėje konsulo žinioje. Taiji ir už jų vedamą politika p. Konsulas nėra atsakomybė.

DVIRACIŲ SUZEIDĖ VAIKA

Rugsėjo m. 11 d., apie saulėleidį Villa Zelinės avenidą važiuavęs vienas vyriškis dviračiu pakabino Mielėlių vaiką ir pasidodino jį ant dviračio. Bevažiuojant vaiko koja pateko į ratą ir buvo smarkiai sužalota. Vyriškis palikęs sužeistą vaiką nuvažiavo savo keliu.

REDAKCIJOS ATSAKYMAS

M e d u z a i. Visais atžvilgiais aktualų ir įdomų straipsnį gavome, kurį, manome, kitame «Sviesos» Nr. mūsų skaitytojais skaitys su dideliu susidomėjimu, nes jame liečiamį gyvybinius kolonijos gyvenimo klausimus. Tamsta ir toliau mūsų neužmiršk.

Simtas numerį išėjo, Tūkstantis išeis, Dvelks laukų gimtųjų vėju, Tėviškės žiedais!

Visi į Villa Anastaziją Šeštadieni, rugsėjo mėn. 25 dieną “Dr. Jono Basanavičiaus” mokykla rengia

Gražu Vakara

Bus suvaidinta graži, atvajduojanti spaudos draudimo laikus Lietuvoje, 4-rių veiksmų drama **Aušros sūnūs**. Po vaidinimo šokiai iki 4 val. ryto. Programos pradžia 7 val. vak. Vienas pelnas skiriamas mokyklos žemės sklypui apnokėti. Tautietai, paremk savo mokyklą ir atvyk gražaus veikalo pažūrėti.

TEVŲ KOMITETAS.